

Výzkumný ústav
lesního hospodářství
a myslivosti, v. v. i.

Konec kůrovcové kalamity v Česku?

Ing. Bc. Jan Lubojacký, Ph.D.
LESNÍ OCHRANNÁ SLUŽBA

25. dubna 2023, Střítež u Jihlavy

Lýkožrout smrkový (*Ips typographus* L.) = „KŮROVEC“

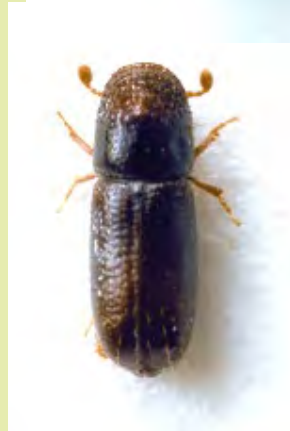
Lýkožrout smrkový

Lýkožrout menší

Lýkožrout severský

Lýkožrout obecný

Lýkožrout lesklý

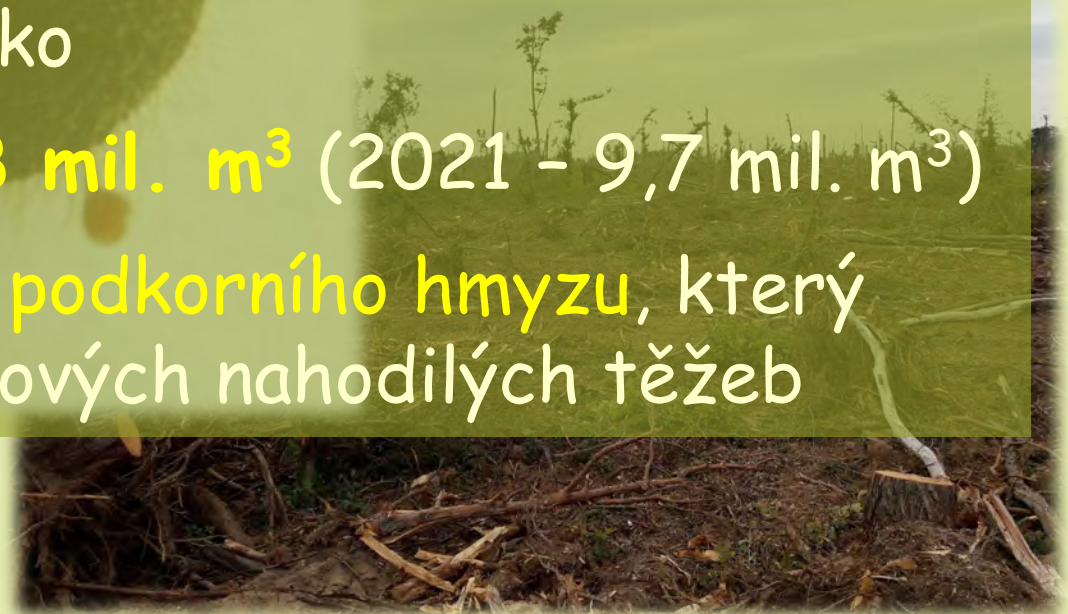

Lýkohub matný

Nahodilé těžby v Česku v roce 2022

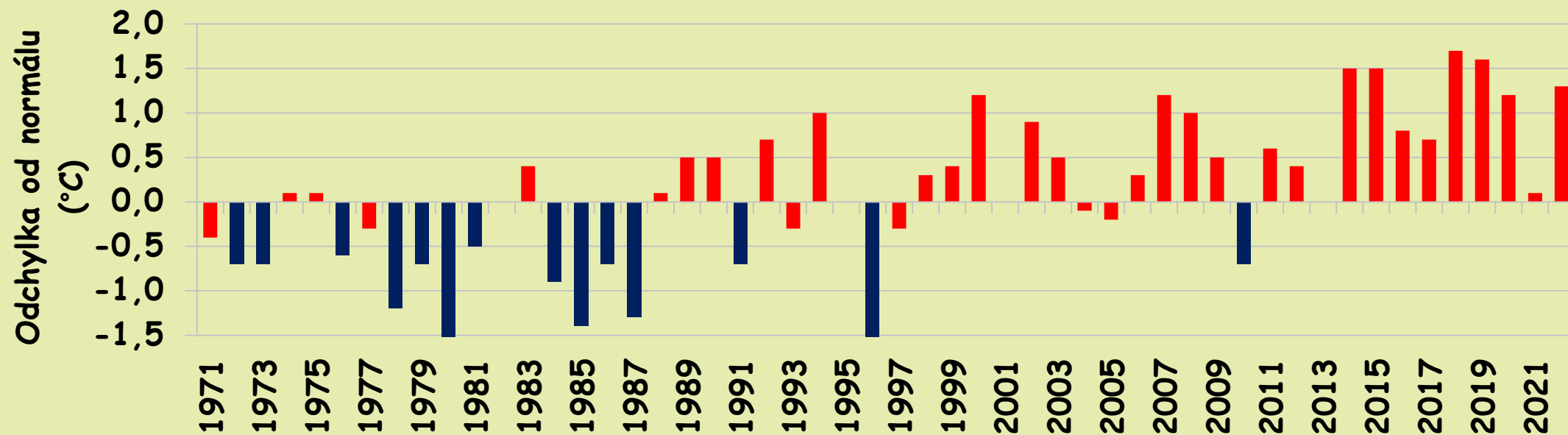

- **Evidence** výskytu lesních škodlivých faktorů za rok 2022 pochází z 67 % výměry lesů v Česku
- **Evidovaný objem NT** - cca 10,2 mil. m³ (2021 - 13,9 mil. m³)
 - **Přepočet** na 100 % rozlohy lesa = 15 mil. m³ => téměř roční odvozený etát pro Česko
- **Biotičtí škodliví čin.** - cca 5,8 mil. m³ (2021 - 9,7 mil. m³)
- Dominantní role **přemnoženého podkorního hmyzu**, který představuje téměř 60 % z celkových nahodilých těžeb

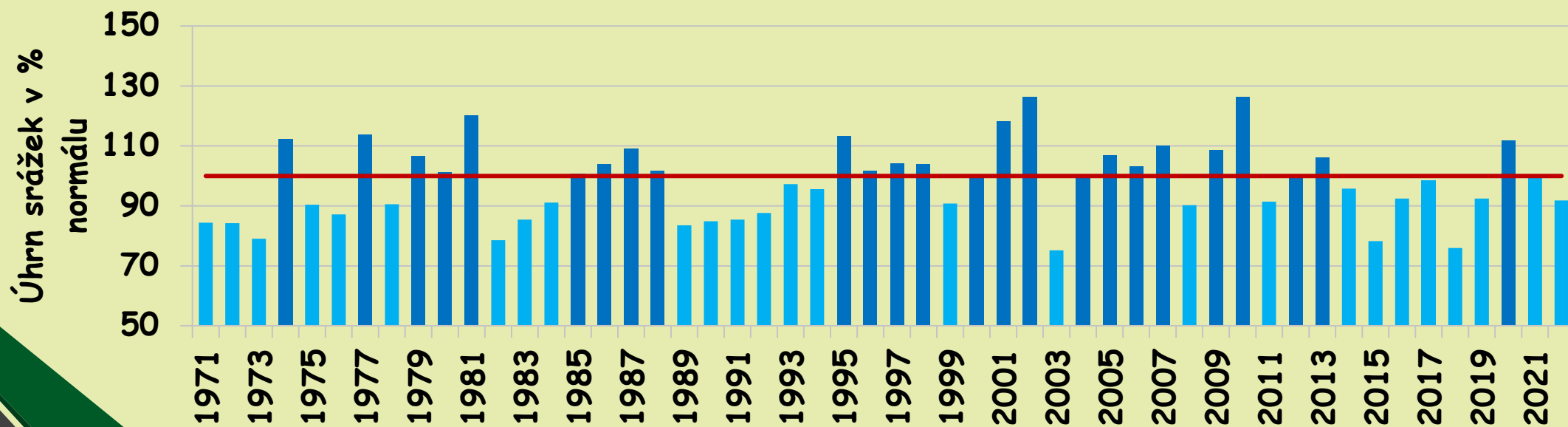

Odchylky průměrné roční teploty vzduchu od normálu (1981-2010) v Česku

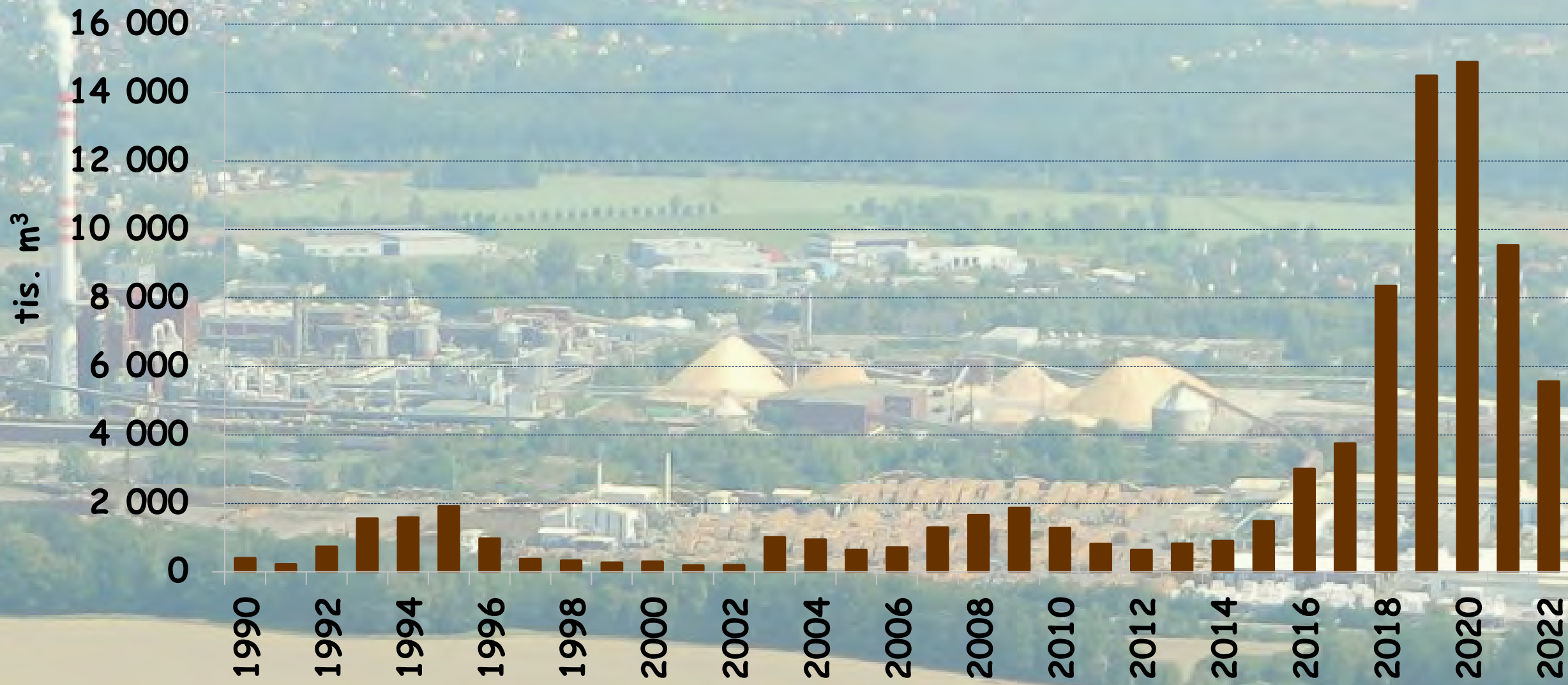

Roční úhrny srážek v procentech normálu (1981-2010) v Česku

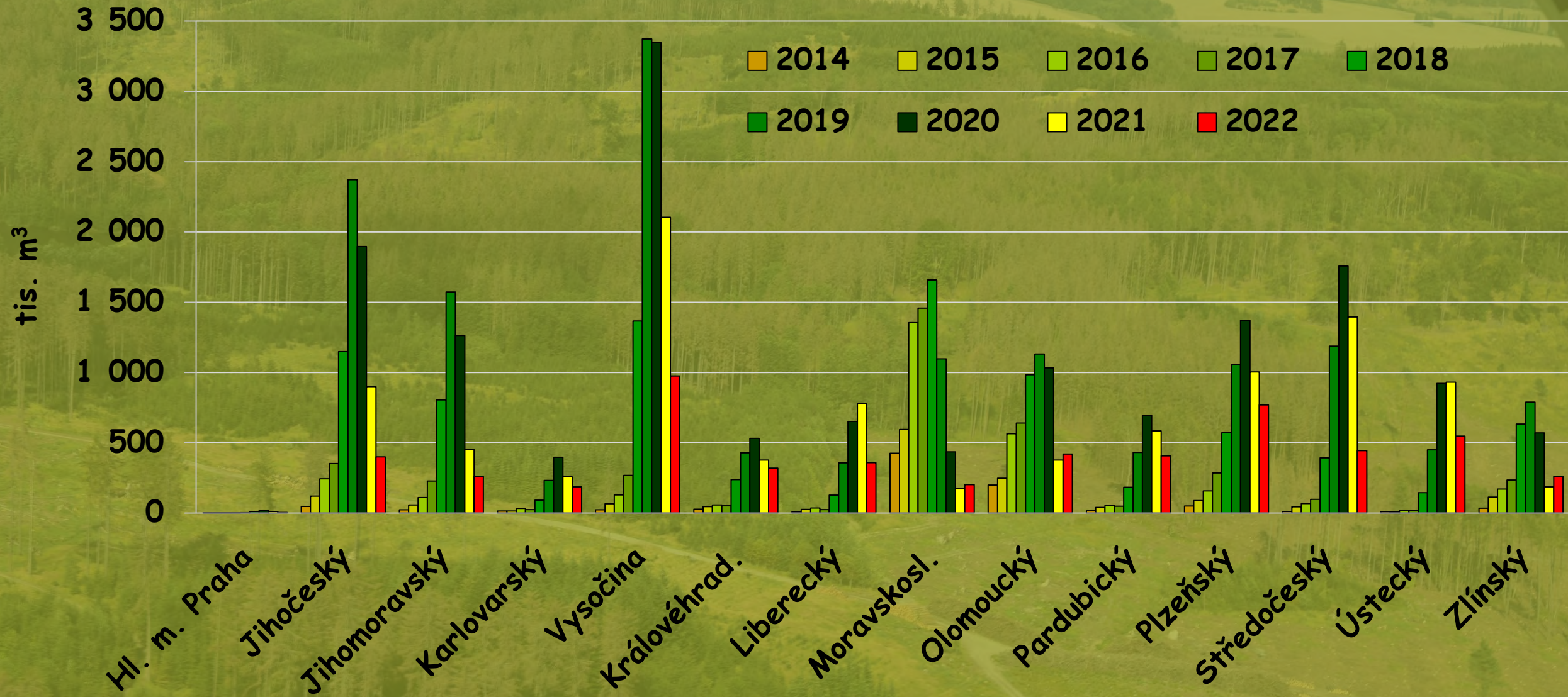

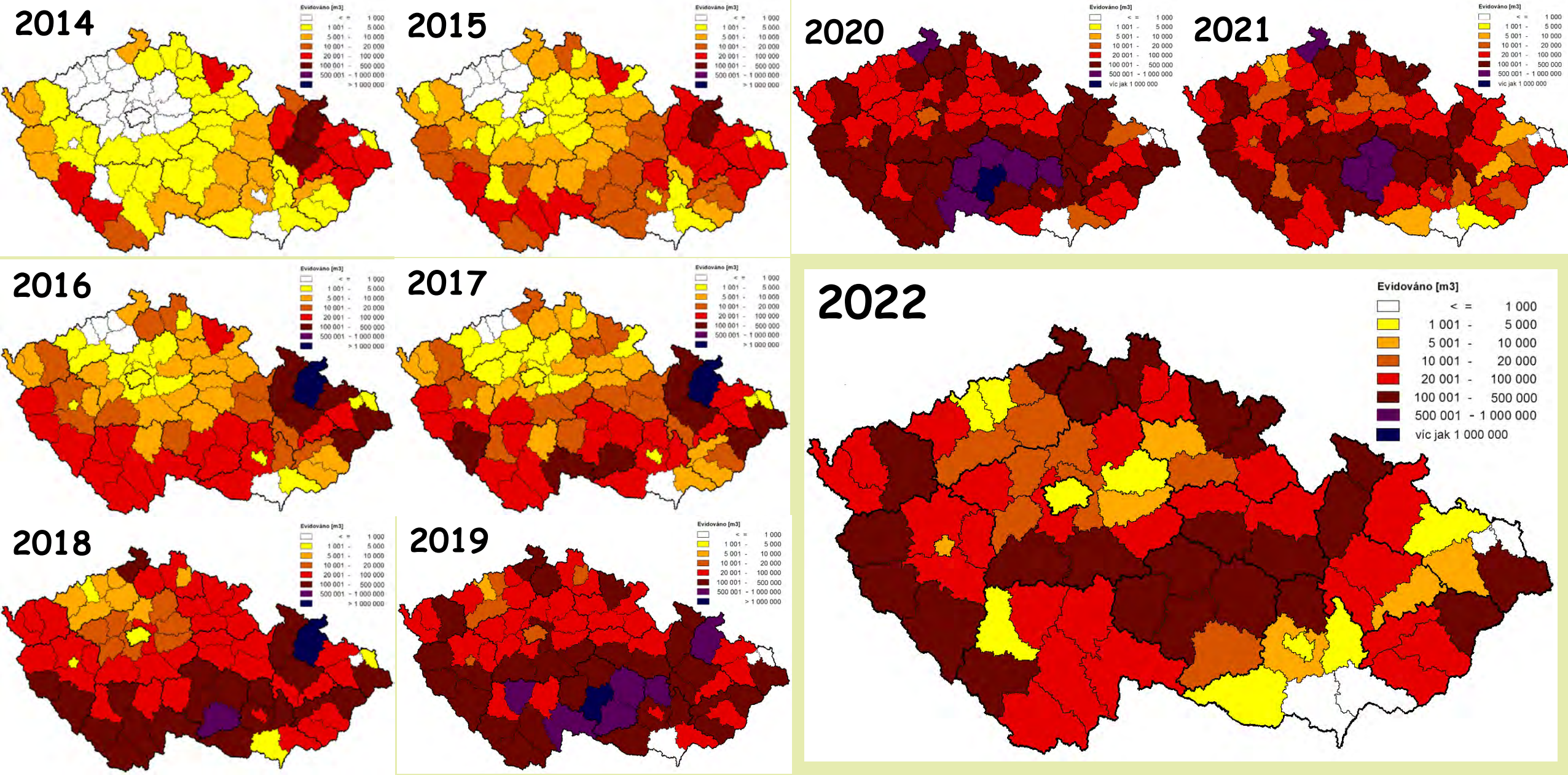
Evidovaný (= vztaženo na rozlohu cca 70 % lesů v Česku) objem smrkového kůrovcového dříví vytěženého v Česku v letech 1990–2022

Evidovaný objem smrkového kůrovcového dříví vytěženého v krajích Česka v letech 2014-2022

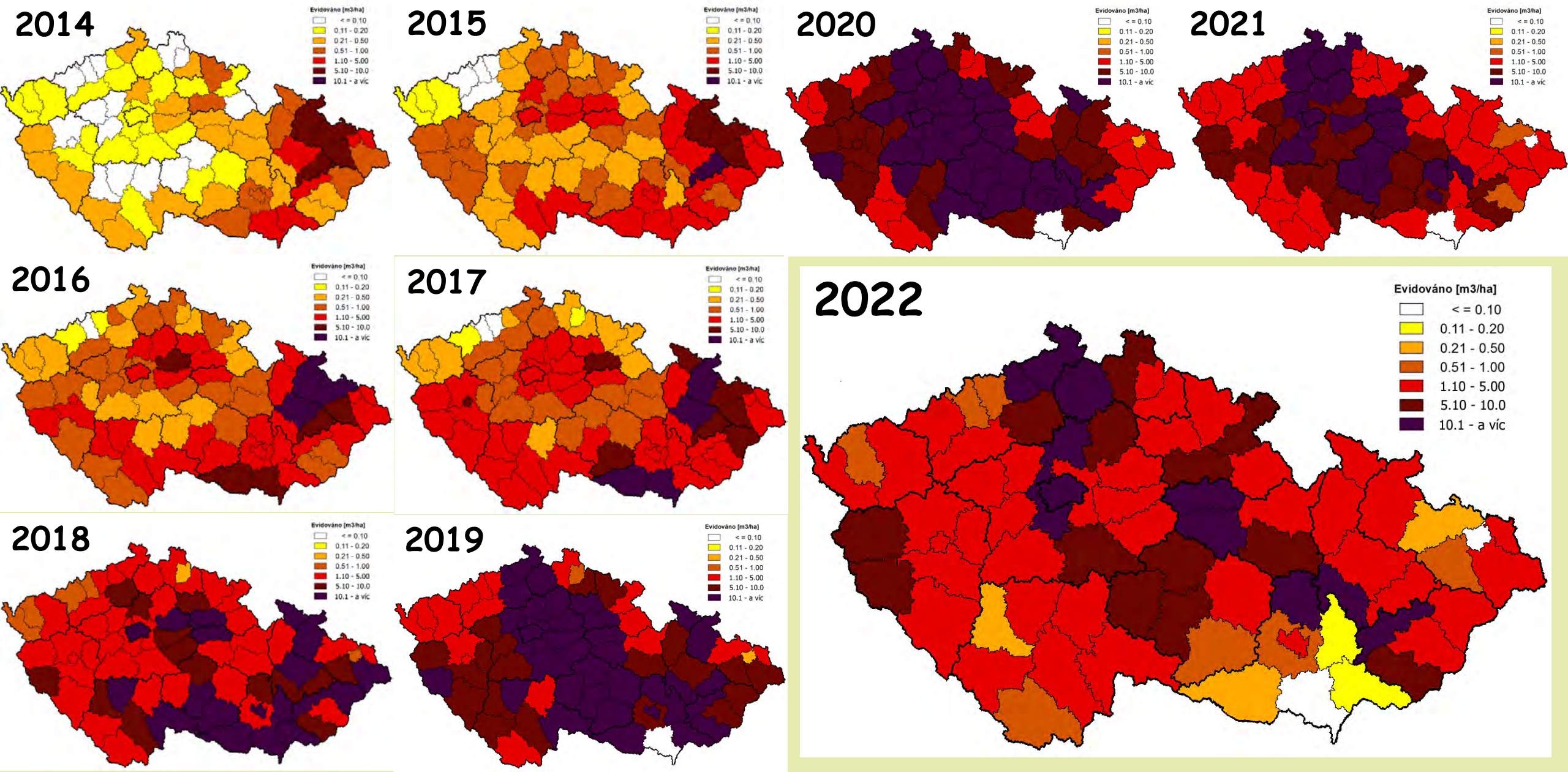

Evidovaný objem vytěženého smrkového kůrovcového dříví v Česku

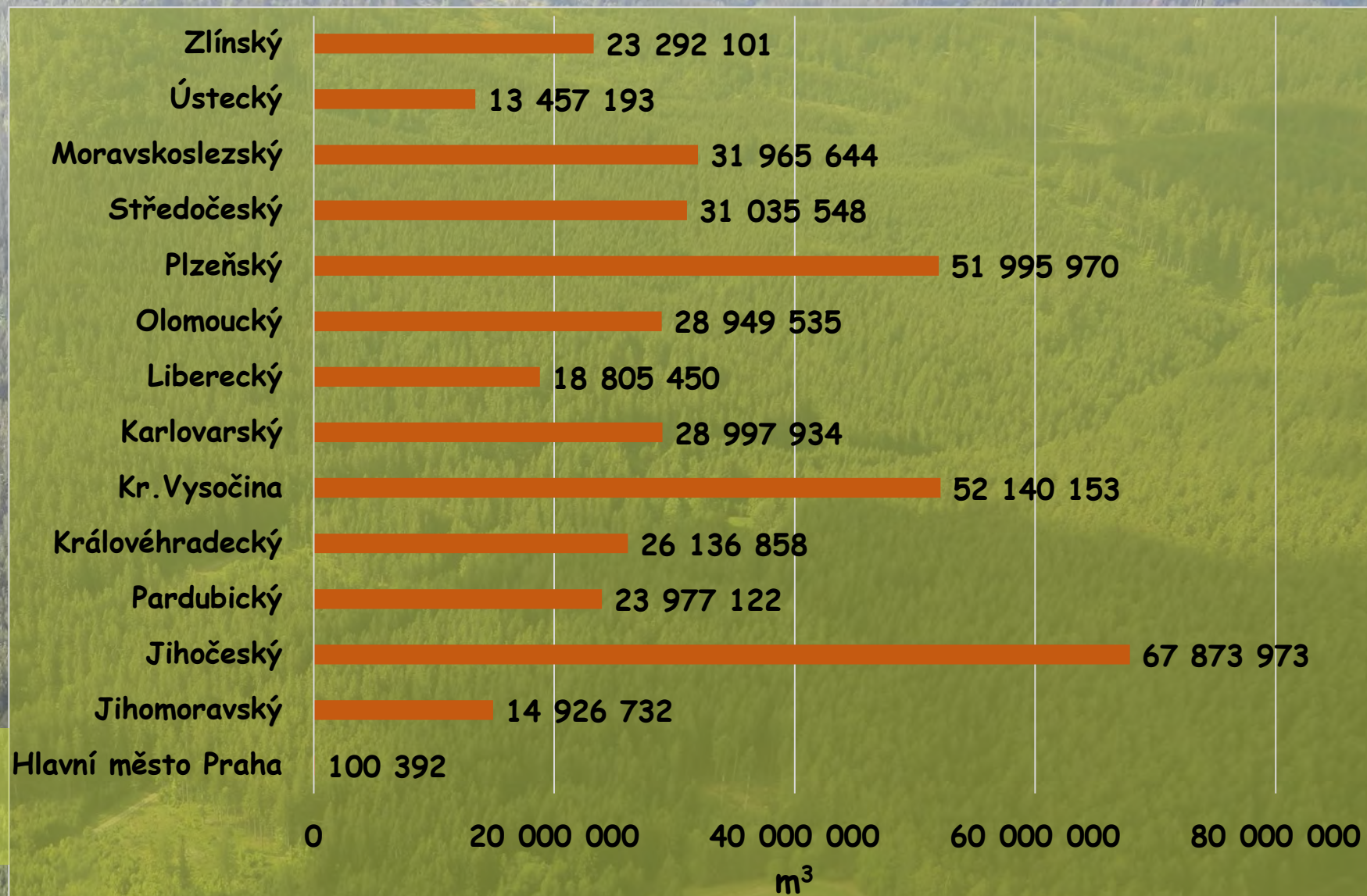

Evidovaný objem vytěženého smrkového kůrovcového dříví na 1 ha smrkových porostů

Porostní zásoby smrku v jednotlivých krajích (2020)

**Celé Česko
(2020):
413 mil. m³**

**Zdroj:
Katalog datových informací ÚHÚL
(stav ke konci roku 2020)**

Evidované množství obranných opatření proti podkornímu hmyzu na smrku v Česku v roce 2022

Použito bylo:

- cca 200 tis. m³ lapáků (2021 - cca 290 tis. m³)
- cca 29 tis. feromonových lapačů (2021 - cca 42 tis.)
- z napadené hmoty odkorněno cca 240 tis. m³ (2021 - cca 266 tis. m³)
- chemicky asanováno cca 884 tis. m³ (2021 - cca 1 146 tis. m³)
- => před odvozem asanováno pouze cca 20 % kůrovcového dříví (2021 - cca 15 %)

Celé území Česka:

1. Možnost odložit těžbu souší do 31. 12. 2022.

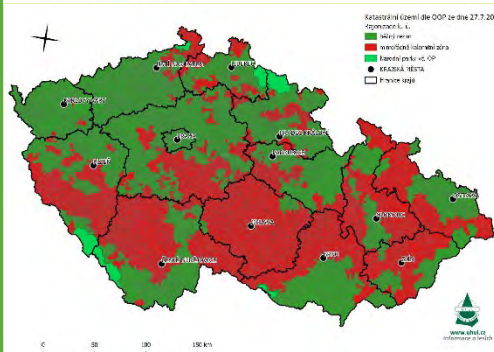
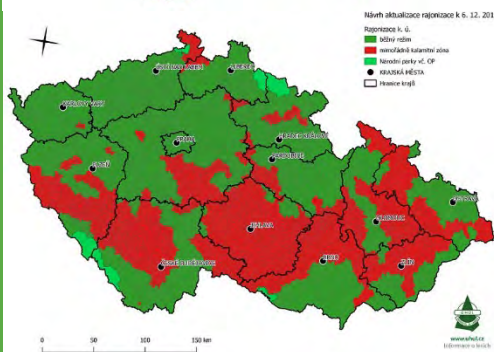
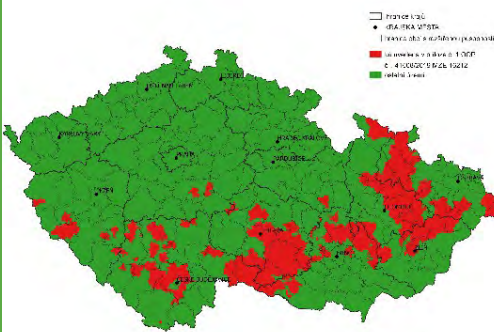
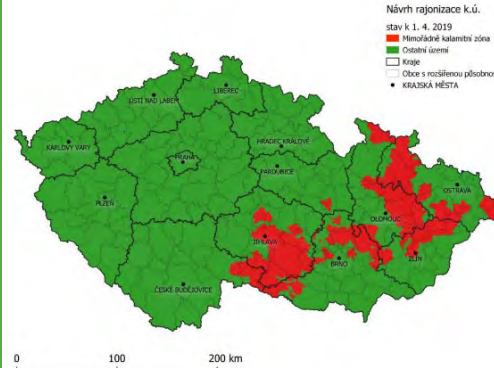
2. Prodloužení lhůty pro zalesnění po NT na 5 let a zajištění na 10 let.

3. Do 31. 12. 2022 možno použít reprodukční materiál lesních dřevin (kromě SM) z kterékoli PLO a nadmořské výšky.

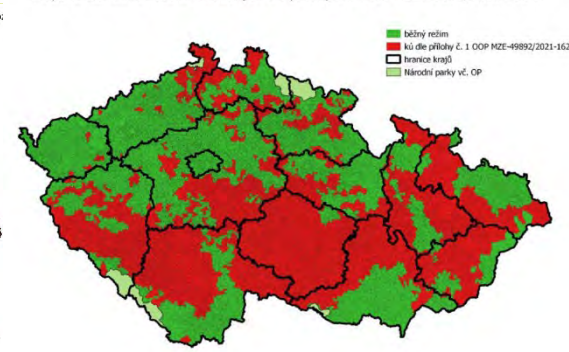
Kalamitní zóna:

4. Použití lapáků a lapačů nepovinné do 31. 12. 2022.

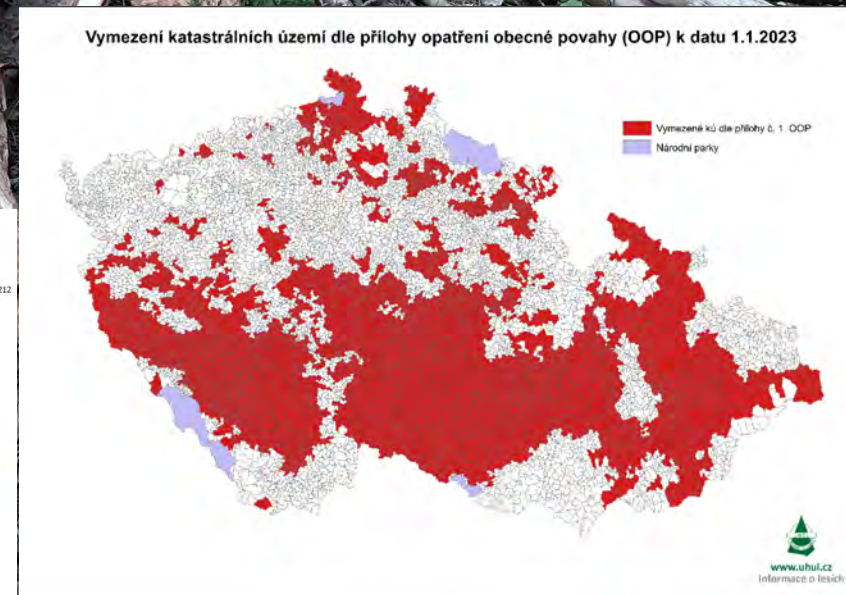
5. Na kalamitních holinách (+2 ha) vytvářet 5 m široké nezalesněné pruhy s rozestupy min. 20 m a také na rozhraní lesa a nelesní půdy (nezales. pruhy = bezlesí; o jejich plochu možno snížit plochu holiny určenou k zalesnění).

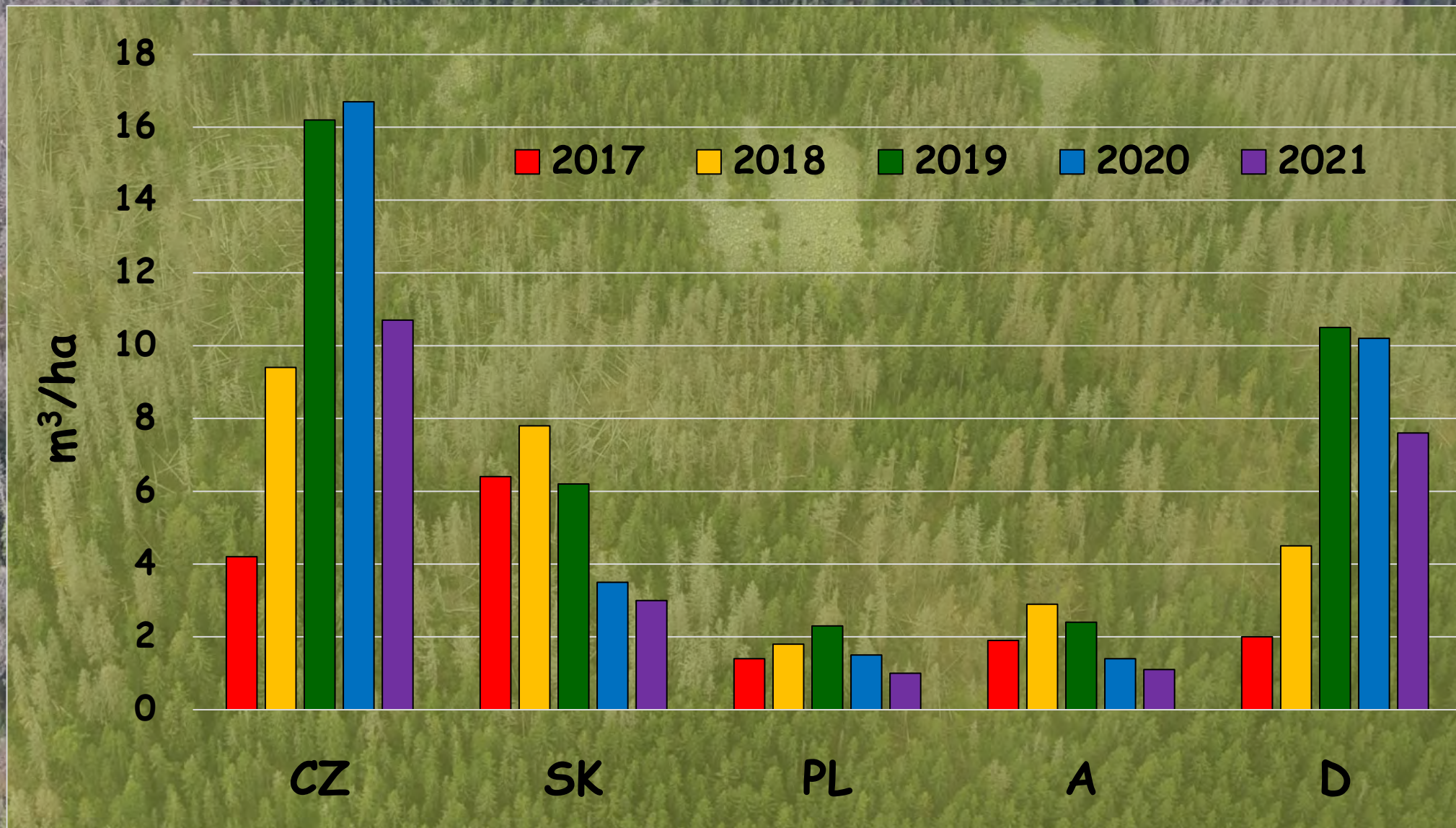
Mapa katastrálních území zařazených dle přílohy č.1 OOP MZE-49892/2021-16212

Opatření obecné povahy – ze
dne 3.4.2019, 30.8.2019,
6.12.2019, 2.4.2020, 27.7.2020,
14.9.2021 a 3.11.2022

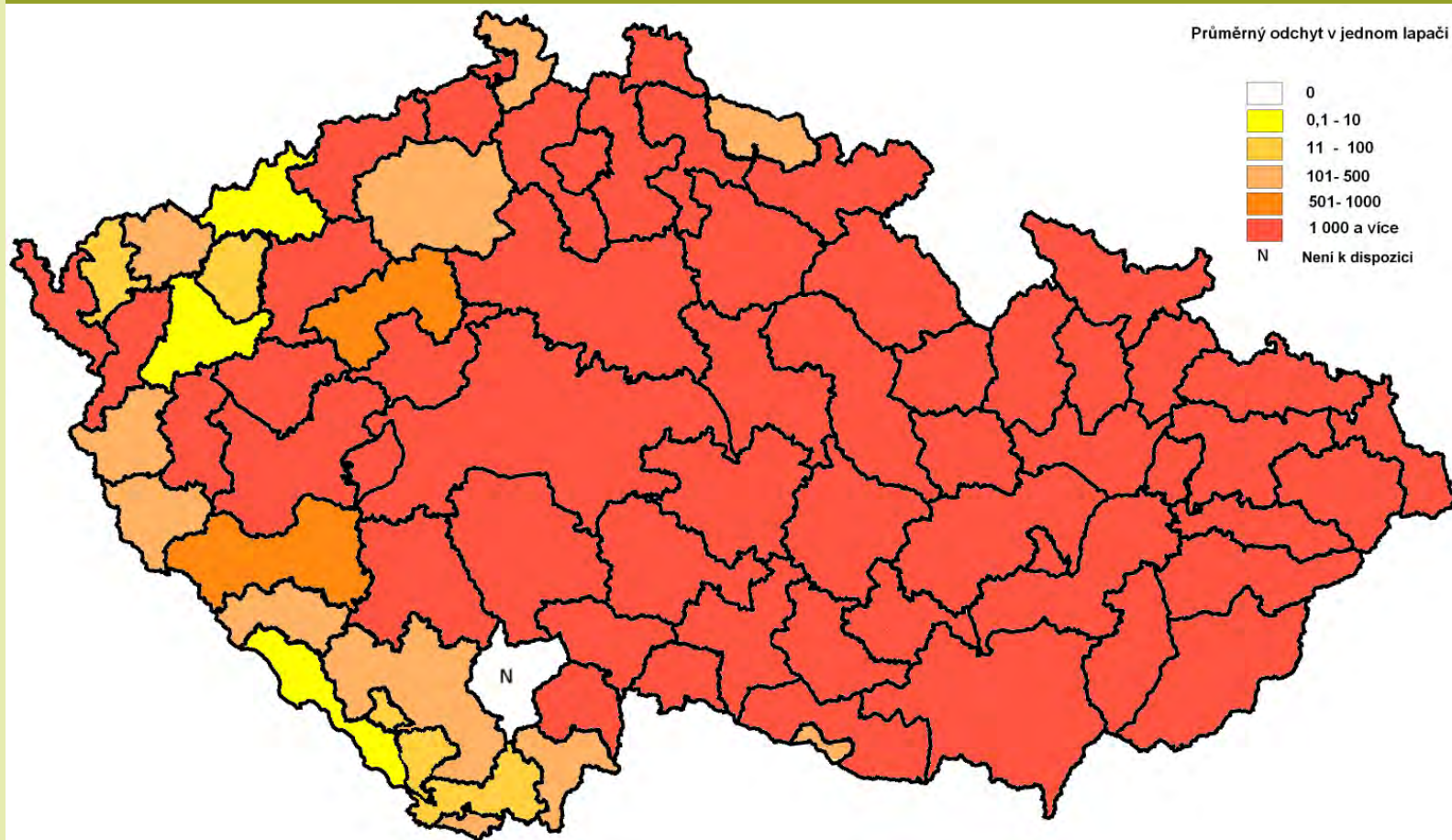

Hlášené kůrovcové napadení ve smrkových porostech ve střední Evropě v letech 2017-2021 (m³/ha)

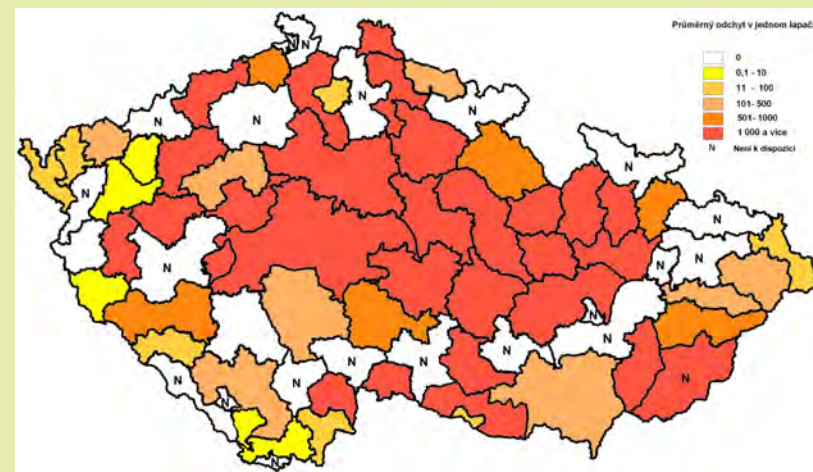

Monitoring výskytu lýkožrouta severského

Kumulativní mapa průměrných odchytů I. severského do jednoho fer. lapače v rámci jednotlivých LZ/LS/NP za 25 let sledování (1997-2021)

Odchyty v roce 2021

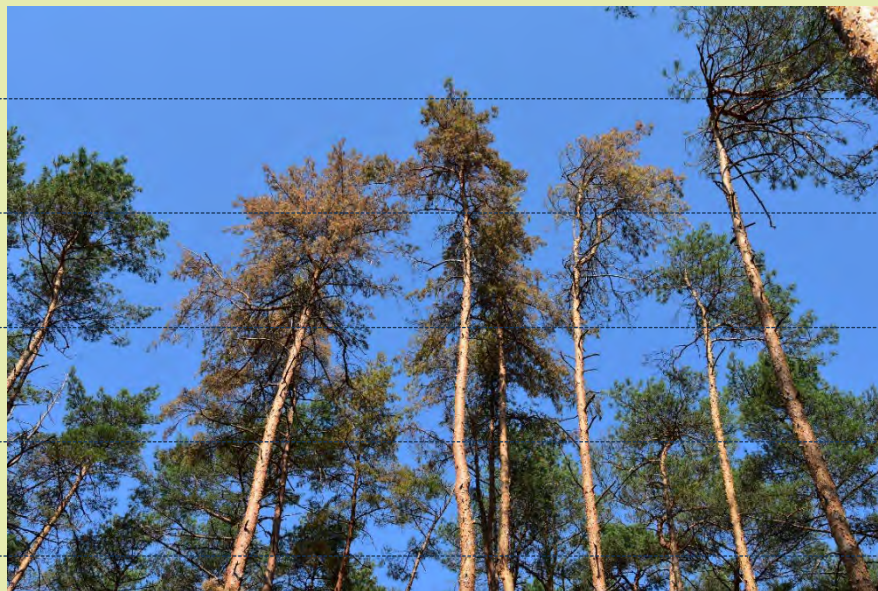
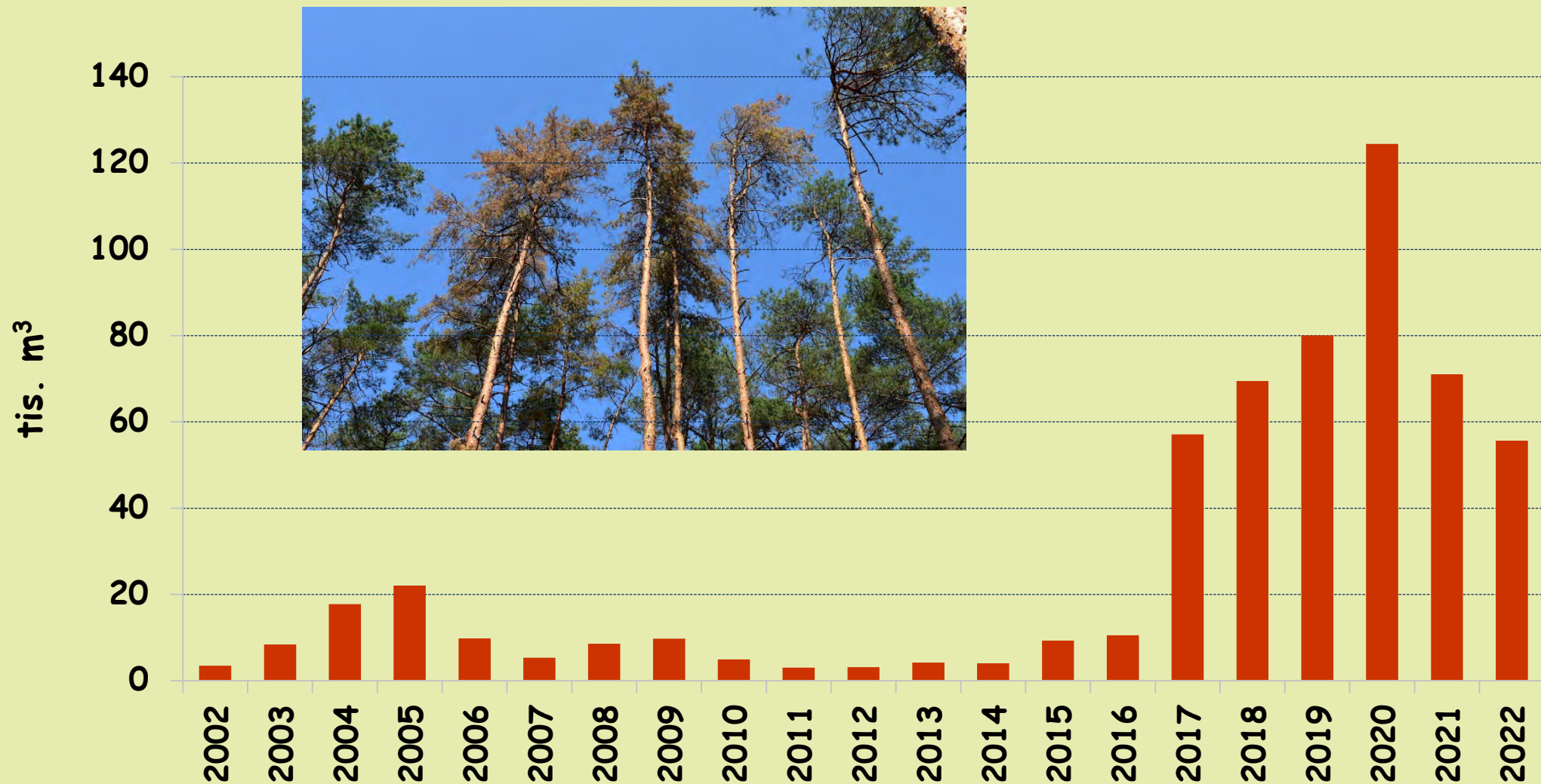
Evidované těžby ID:

2022 - 0,2 mil. m³

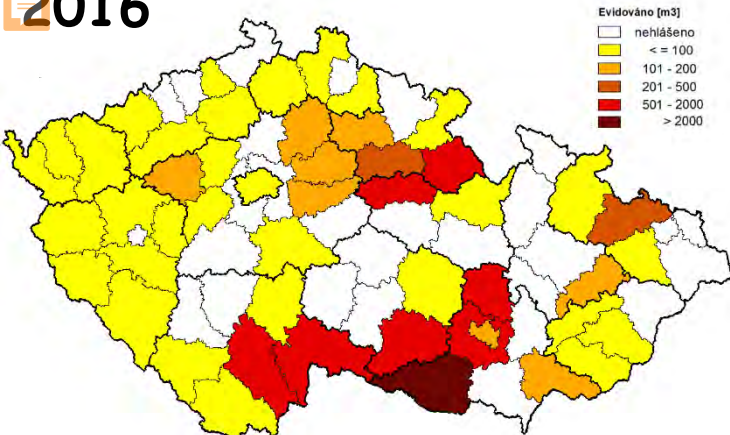
2021 - 0,3 mil. m³

2020 - 1,1 mil. m³

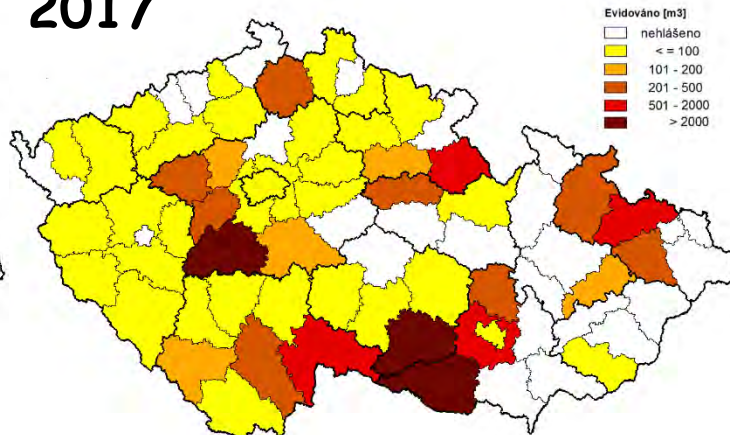
Evidovaný objem borového kůrovcového dříví vytěženého v Česku v letech 2002-2022

2016

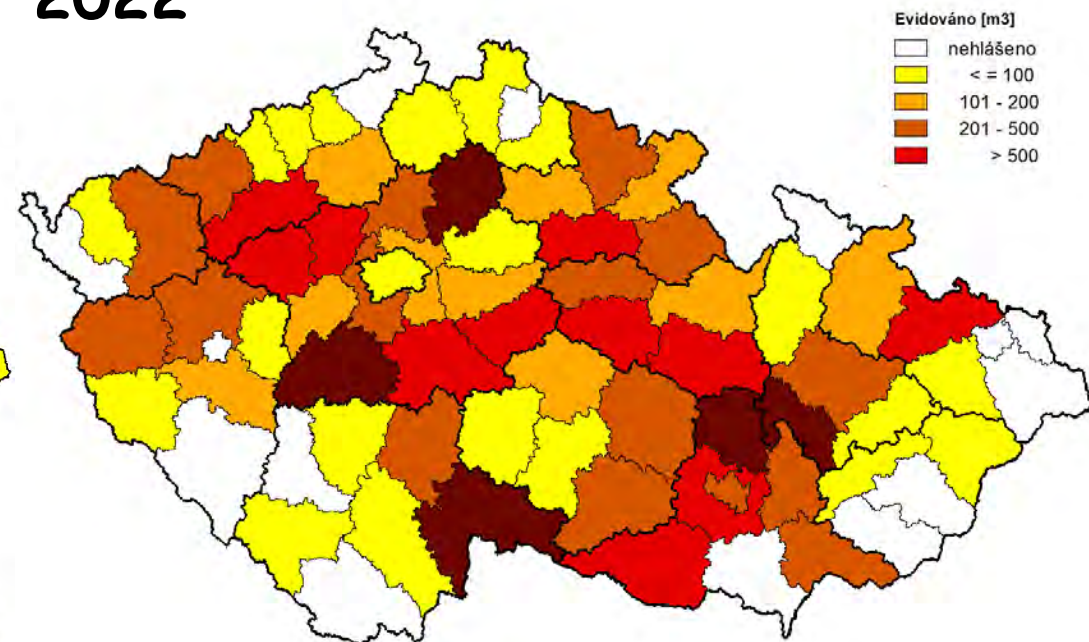

2017

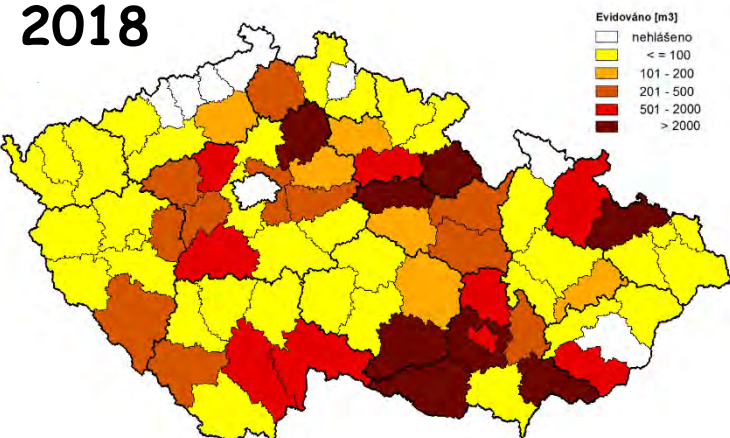

Evidovaný objem borového kůrovcového dříví v Česku

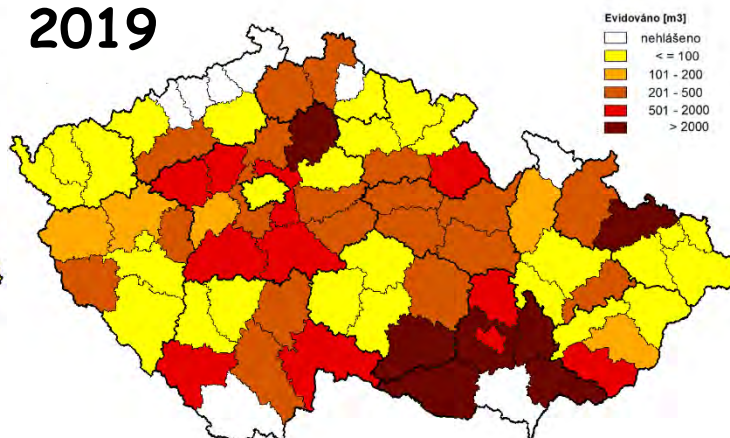
2022

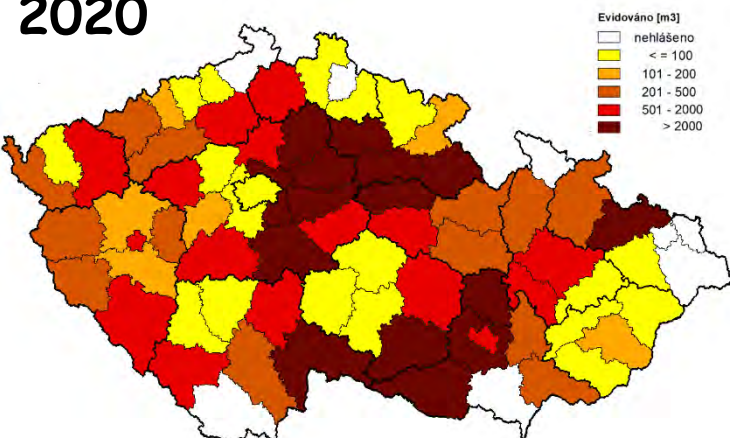
2018

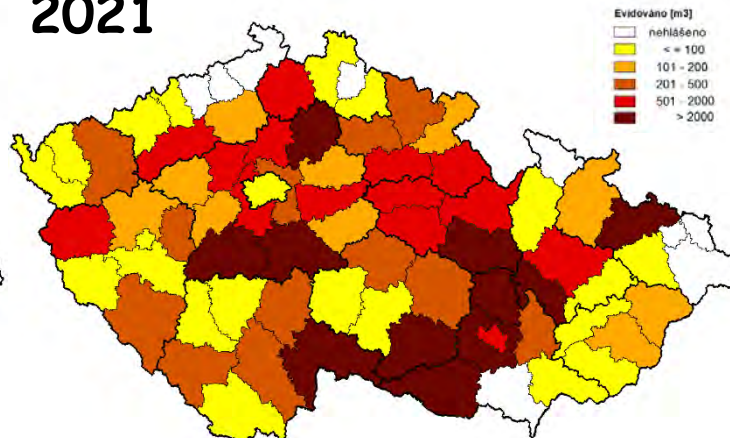
2019

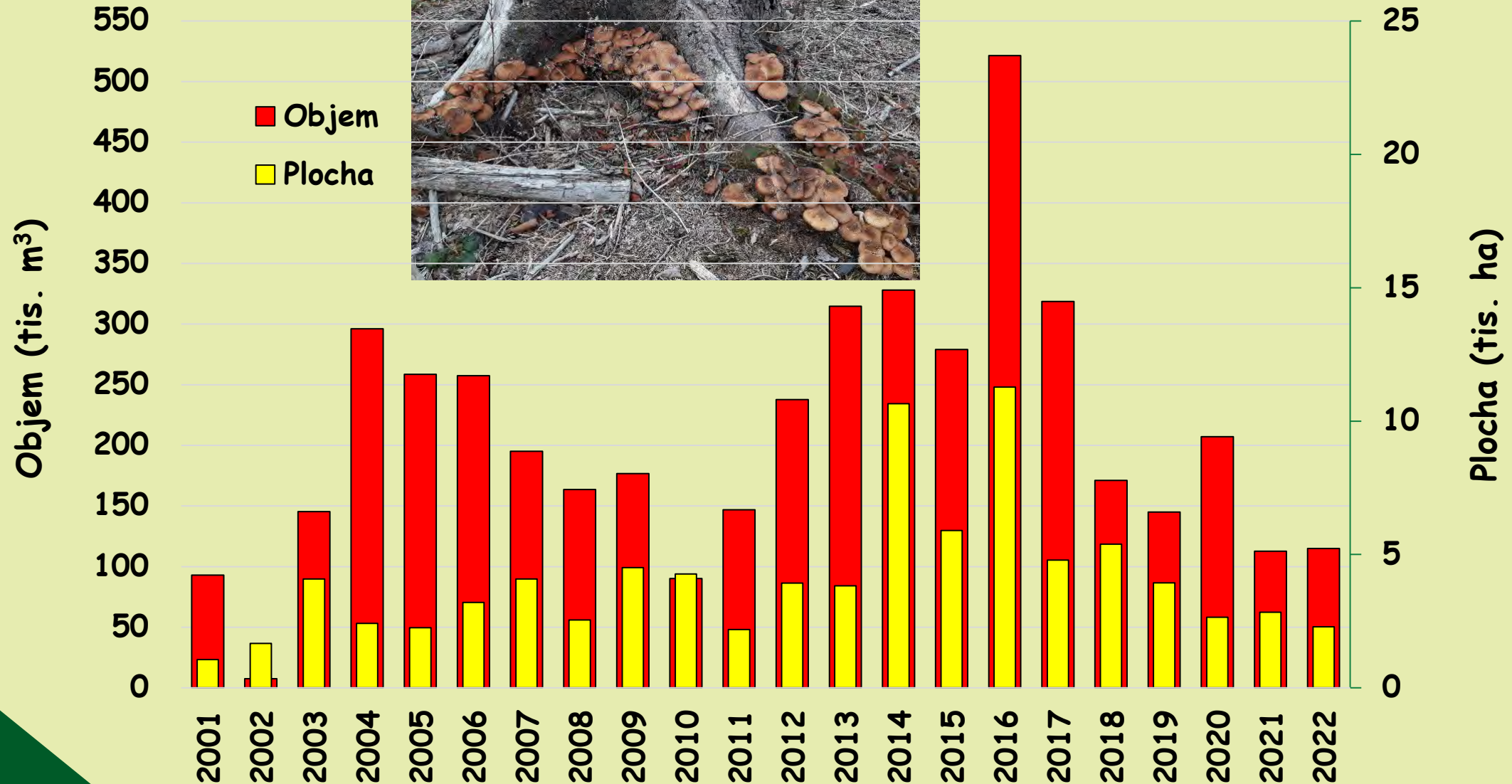
2020

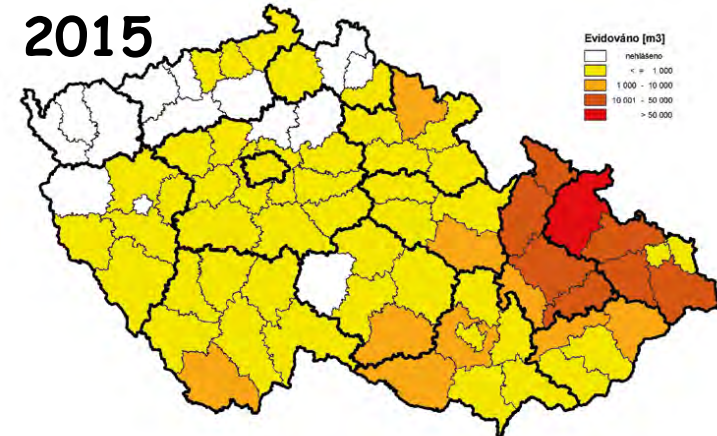
2021

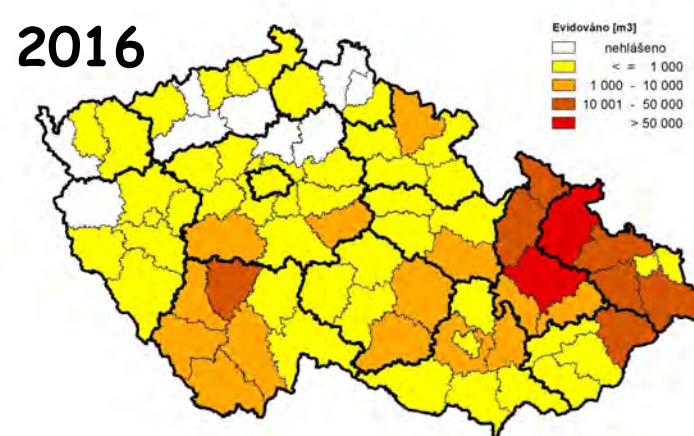
Evidované napadení smrkových porostů václavkou (*Armillaria* sp.)

2015

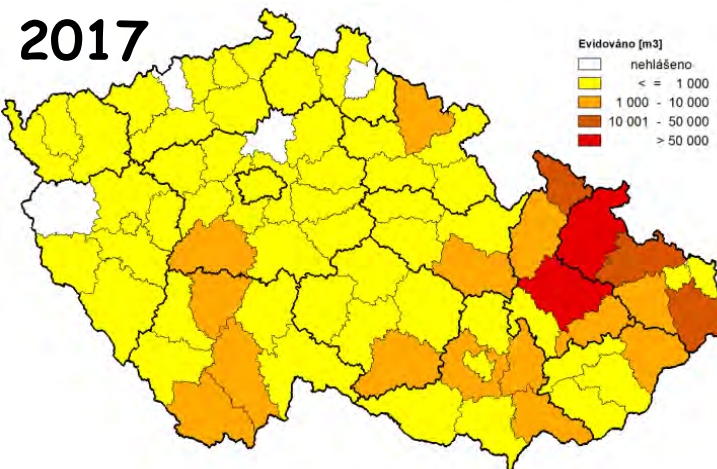

2016

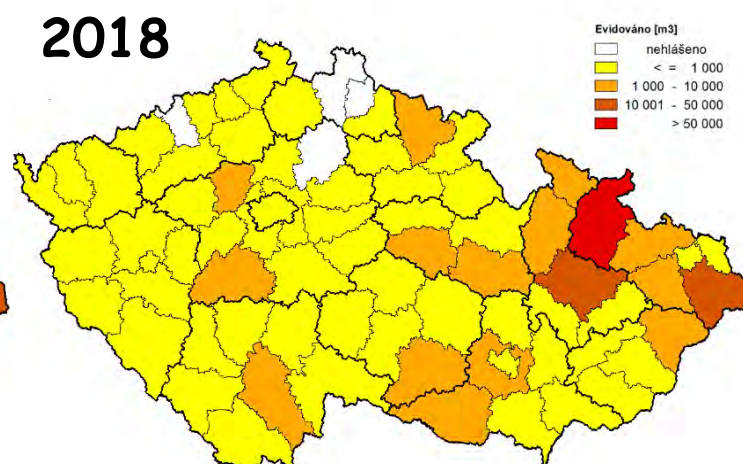

Evidovaný objem smrkového václavkového dříví

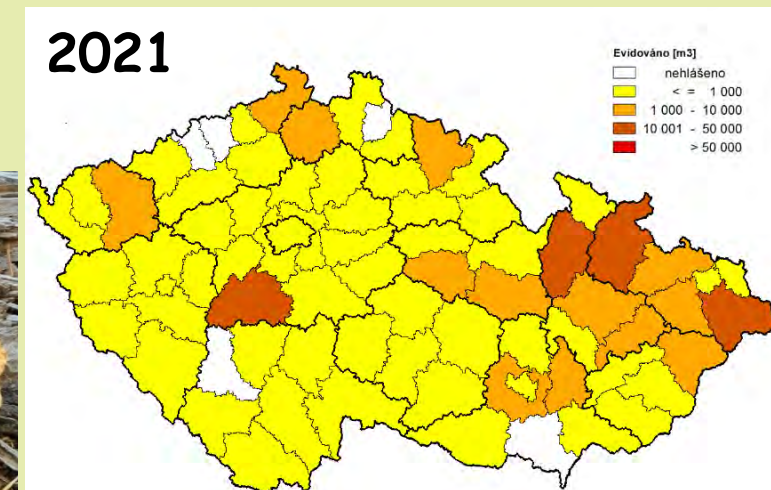
2017

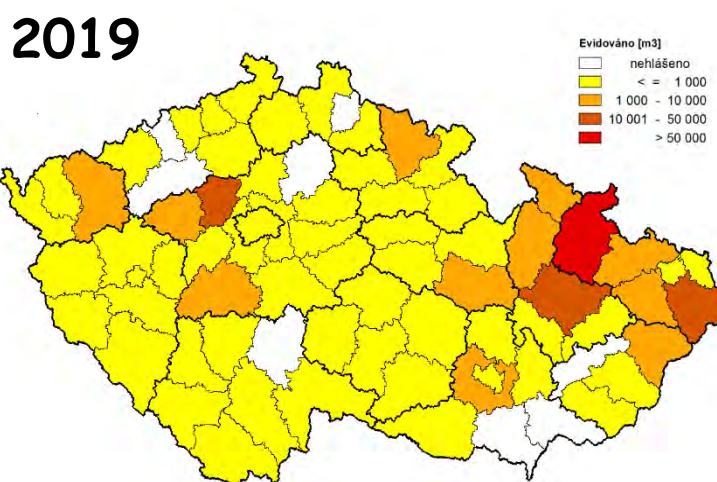
2018

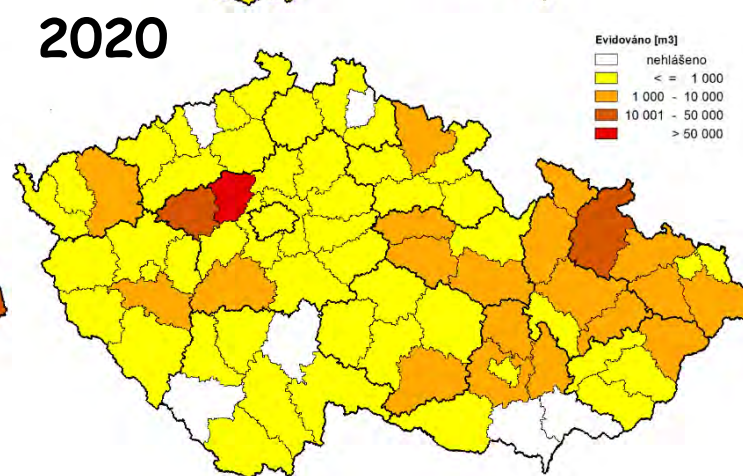
2021

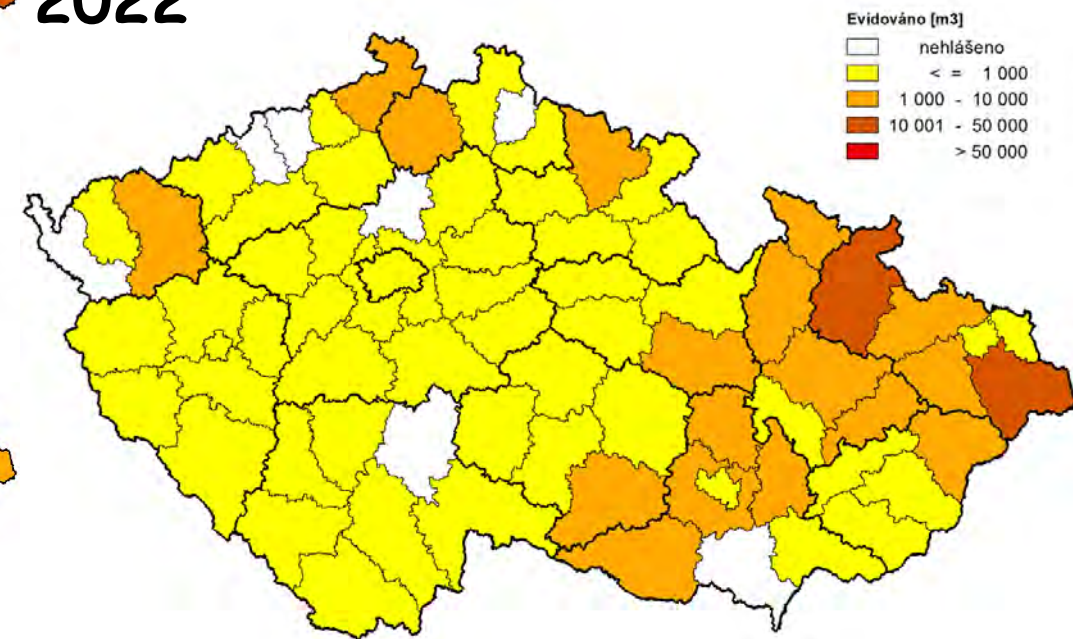
2019

2020

2022

Souhrn a výhled

- Mezi lety 2015-2022 bylo v Česku podle evidence LOS vytěženo téměř 65 mil. m³ smrkového kůrovcového dříví - celkový objem kůr. těžeb po přepočtu na celkovou plochu lesa 90-100 mil. m³!!
- 2022: evidované kůrovcové těžby smrkového dříví v objemu přes 5,6 mil. m³, po přepočtu více než 8 mil. m³ = polovina ročního etátu Česka
 - celorepublikový pokles objemu napadení (nepatrný nárůst ZL, MS a OL kraj)
 - stále vysoce kalamitní stav!! a hrozba opětovného zhoršení situace (povětrnostní podmínky atd.)
- 2023: odhad objemu evidovaného napadení cca 4 mil. m³ (pokles o cca 1/3)
- Podkorním hmyzem ohroženy také další dřeviny - např. BO, MD, JD atd.
- Dramaticky narušena statická stabilita porostů po kůrovcových těžbách - riziko polomů...

Děkuji za pozornost!

Za kolektiv pracovníků LOS VÚLHM:

Ing. Bc. JAN LUBOJACKÝ, Ph.D.
tel.: 602 277 596; mail: lubojacky@vulhm.cz
<https://www.vulhm.cz/los>

